

Expositie over koloniaal Den Haag
2

Een 100-jarige in een 100-jarig park
5

Tips om energie te besparen
6

Japanse Tuin weer open
12

Contact	2
Ombudsman	3
Vluchtelingen in Den Haag	8
Den Haag maakt het	9
Gemeenteraad	10
Agenda	12

Op de voorgevel van het stadhuis is een op Escher geïnspireerde optische illusie te zien. Ook andere markante gebouwen worden aangekleed in Escherstijl.

FRANK JANSEN

Escherjaar in Den Haag

Dit jaar is het 125 jaar geleden dat de kunstenaar Maurits Cornelis Escher werd geboren. Den Haag viert dit jubileumjaar met allerlei activiteiten in de stad.

Den Haag heeft de grootste museale Escher-collectie ter wereld. Tijdens het jubileumjaar organiseren het Kunstmuseum Den Haag

en Escher in het Paleis vier tentoonstellingen. Escher gebruikte in zijn grafische werk vaak optische illusies, reflecties, onmogelijke architectuur, ritmische patronen en herhaling. Op de tentoonstelling 'Escher – Andere wereld' in het Kunstmuseum kun je letterlijk in zijn onmogelijke wereld dwalen. Tot en met juni kunnen inwoners

van alle stadsdelen gratis naar de tentoonstelling tijdens speciale avondopeningen vol kunst en muziek. Op zo'n avond is er gratis busvervoer van en naar het museum vanuit de wijk.

Op de voorgevel van het stadhuis is een op Escher geïnspireerde optische illusie te zien. Ook andere markante gebouwen in Den Haag

worden aangekleed in Escherstijl. Voor Haagse ondernemers zijn er gratis Escher-doe-het-zelf-pakketten beschikbaar bij het Ondernemersportaal op het stadhuis. Daarmee kunnen zij hun pand aankleden met optische illusies.

 Meer informatie?
denhaag.com/escher

Openingstijden met de feestdagen

De meeste diensten van de gemeente zijn gesloten op donderdag 27 april (Koningsdag), vrijdag 5 mei (Bevrijdingsdag), donderdag 18 mei (Hemelvaartsdag) en maandag 29 mei (2^e pinksterdag). Op www.denhaag.nl/actueel staat een overzicht van alle openingstijden rond de feestdagen.

 Meer informatie?
denhaag.nl/actueel

Gratis gele vuilniszakken tegen meeuwenoverlast

Meeuwen kunnen overlast veroorzaken, vooral tijdens de broedperiode van april tot en met augustus. De gemeente probeert deze overlast zoveel mogelijk tegen te gaan. Ook u kunt daarbij helpen. Bijvoorbeeld door de meeuwen niet te voeren. En door uw dak aan te passen zodat meeuwen er niet gaan broeden. Wordt bij u het huisvuil nog in vuilniszakken opgehaald? Gebruik dan de gele vuilniszakken die de gemeente gratis aanbiedt.

Meeuwen kunnen deze zakken minder makkelijk openpikken, omdat ze extra stevig zijn. Zet de zakken aan de stoeprand op de dag dat het huisvuil wordt opgehaald. Bind de zakken goed dicht. U kunt de gele vuilniszakken gratis ophalen (1 rol per keer) op diverse plekken in de stad.

 Meer informatie?
denhaag.nl/dieren

Den Haag.nl uitgelicht

 Zwemmen in de meivakantie?

Kijk voor de openingstijden van de Haagse zwembaden op denhaag.nl/zwemmen.

 Het college bezoekt dit voorjaar alle stadsdelen

Kijk voor de data op denhaag.nl/actueel.

Herdenkingsjaar 2023 Tentoonstelling over koloniaal Den Haag met persoonlijke verhalen

De schouder van onze voorouders

Hoe komt het Mauritshuis aan de bijnaam suikerpaleis? Waar ligt de archipel uit de Archipelbuurt? Waarom heeft Den Haag zoveel roti-restaurants? Het zijn allemaal echo's van een koloniaal verleden, zo blijkt op een nieuwe tentoonstelling in het Haags Historisch Museum.

Deze stoel was van een tante van mijn opa. Zij is nog in het slavernijstelsel geboren,' vertelt Marisol Kemmel. 'Veel Surinaamse families hebben zo'n stoel in huis, maar je gaat er liever niet op zitten. Hij heeft een rituele betekenis.' Marisol leende nóg een erfstuk uit aan het Haags Historisch Museum voor de tentoonstelling Koloniaal Den Haag. Het is de armband die haar overgrootmoeder droeg toen ze in 1913 werd verscheept van Java naar Suriname om er te werken op een plantage.

Met Afrikaanse en Aziatische voorouders weerspiegelt de stamboom van de familie Kemmel de koloniale geschiedenis van Nederland. Met zelfs ook een wortel op de Antillen. Marisol draagt een kettinkje met een hanger in de vorm van een schelp. 'Mijn moeder komt van Curaçao. Dit kreeg haar vader toen hij dertig jaar bij Shell werkte.'

Van 1596 tot 2023

In het museum loopt de bezoeker van zaal naar zaal over een tijdbalk die begint in 1596 als de eerste Hollandse schepen aankomen in de Indische archipel en eindigt in 2023, het herdenkingsjaar voor de afschaffing van de slavernij (1863) en de aankomst van de eerste Hindostaanse contractarbeiders in Suriname (1873). Vier eeuwen van onderdrukking, uitbuiting, maar ook verzet.

Marisol Kemmel (links) en Valerie Veenliet (rechts) bij de stoel die ooit van een tante van de opa van Marisol was.

HENRIËTTE GUEST

Herdenkingsjaar 2023

De expositie Koloniaal Den Haag is tot en met 3 september te zien in het Haags Historisch Museum. Conservator Valerie Veenliet geeft lezingen over de tentoonstelling op 22 april, 3 mei, 15 juli en 16 augustus. Aanvang 14.00 uur. Den Haag staat uitgebreid stil bij Herdenkingsjaar 2023. Naast de expositie komen er onder meer 'koloniale' stadswandelingen. Aan het Lange Voorhout komt een monument ter herdenking van de Trans-Atlantische slavernij.

Meer informatie?
haagshistorischmuseum.nl
denhaag.nl/slavernijverleden

Het museum heeft Hagenaars gevraagd naar persoonlijke verhalen en dierbare voorwerpen die te maken hebben met het koloniaal verleden. 'Daar kregen we 120 reacties op,' vertelt conservator Valerie Veenliet. 'Veel families houden de herinnering aan hun voorouders levend en willen de verhalen graag doorvertellen. In de laatste zaal geven we daar twintig mooie en vaak aangrijpende voorbeelden van.'

Zwarte bladzijden

Marisol benadrukt dat deze verhalen iedereen aangaan. 'De Nederlandse geschiedenis is rijk en veelzijdig, maar kent ook zwarte bladzijden. Die moeten we samen onder ogen zien, net zoals we dat doen bij de Tweede Wereldoorlog. Op 4 en 5 mei is Nederland één bij het gedenken van de slachtoffers en het

vieren van de bevrijding. Het zou mooi zijn als 1 juli - Keti Koti - zo'n zelfde nationale dag wordt van gedenken en vieren. We staan allemaal op de schouder van onze voorouders, aan welke kant van de geschiedenis zij ook hebben gestaan.'

Ministerie van Koloniën

Valerie: 'Nog tot 1959 had Nederland een ministerie van Koloniën. Als je over het binnenhof wandelt, is het vreemd te beseffen dat daar eeuwenlang besluiten zijn genomen met rampzalige gevolgen voor miljoenen mensen aan het andere eind van de wereld. En die gevolgen werken nu nog door in de levens van Hagenaars. Het koloniale verleden bepaalt mede ons heden. Wij kunnen nu samen bepalen hoe we daar in de toekomst mee omgaan. De tijdbalk stopt niet in 2023.'

Contact met de gemeente

E-mail: www.denhaag.nl/contact
Telefoon: 14070 (maandag t/m vrijdag 8.30 tot 17.00 uur)
Chatten: www.denhaag.nl/contact (zelfde tijden als telefoon)
Balie: Den Haag Informatie @entrum in Atrium stadhuis (maandag t/m vrijdag 8.30 tot 16.30 uur)
Post: Postbus 12600, 2500 DJ Den Haag
Sociale media: twitter.com/gemeentedenhaag, facebook.com/gemeenteDH, instagram.com/gemeentedenhaag
Gemeenteberichten: Officiële publicaties van de gemeente vindt u op www.overheid.nl/berichten-over-uw-buurt

Afspraak bij de gemeente

Balies Publiekszaken: Heeft u een nieuw paspoort, ID-kaart of rijbewijs nodig? Of wilt u bijvoorbeeld een geboorte aangeven? Voor dit soort producten en diensten kunt u terecht bij de balies Publiekszaken bij Stadhuis Spui (Spui 70) en Stadskantoor Leyweg (Leyweg 813).

Afspraak maken: De gemeente werkt op afspraak. Zo kan de gemeente tijd voor u reserveren en bent u er zeker van dat u goed en snel geholpen wordt. Maak een afspraak via www.denhaag.nl/afspraak. Lukt het niet om op tijd een afspraak te maken via de website? Dan kunt u bellen naar 14070. Zij bekijken dan of het nodig is de afspraak te vervroegen.

Colofon

De Stadskrant verschijnt elke vier weken
De volgende Stadskrant verschijnt op: 10 mei
Uitgave: Gemeente Den Haag, Spui 70, Postbus 12600, 2500 DL Den Haag
telefoon (070) 353 26 30
E-mail: stadskrant@denhaag.nl
Eindredactie: Corinne Leopold
Met bijdragen van: Hans Oerlemans en Frans van Hilten
Klachten bezorging: www.denhaag.nl/stadskrant
Productie: Gemeente Den Haag, DBV
Reacties: Mail uw reactie naar stadskrant@denhaag.nl of bel (070) 353 26 30

Nieuwe subsidie voor wijken met de meeste wateroverlast

Sinds 1 april heeft de gemeente een nieuwe subsidieregeling voor wijken met de meeste wateroverlast. Bewoners kunnen subsidie aanvragen voor het opvangen van regen op hun eigen terrein. Bijvoorbeeld door een groen dak aan te leggen, een regenton te plaatsen, een regenpijp af te koppelen van het riool of door tuintegels te vervangen door gras of planten.

■ De subsidie is alleen voor woningen of gebouwen in wijken met de meeste wateroverlast. Dat zijn:

- Schildersbuurt-Noord
- Schildersbuurt-West
- Zuidwal
- Bezuidenhout Oost
- Huygenspark
- Rond de Energiecentrale
- Duindorp
- Scheveningen
- Belgisch Park
- Archipelbuurt

Woont u in een van deze wijken en wilt u een groen dak of regenton plaatsen? Of uw regenpijp afkoppelen of tuintegels vervangen?

Met een groen dak, regenton of planten kun je regenwater opvangen op je eigen terrein

Dan kunt u tot en met 31 december 2023 subsidie aanvragen. Er is in totaal € 250.000 subsidie beschikbaar. Als de subsidie op is, sluit de regeling en kunt geen aanvraag meer indienen. Voor het opvangen van regenwater krijgt u 50% van de kosten vergoed. U krijgt maximaal €500 per kubieke meter water dat u opvangt. U

krijgt in totaal minimaal €500 en maximaal €50.000 subsidie per aanvraag. Heeft u een geldige Ooievaarspas? Dan worden alle kosten vergoed.

Klimaatverandering

Om de stad nu en in de toekomst leefbaar te houden, passen we de stad aan. Het vasthouden van regenwater is een goede manier om droogte en wateroverlast tegen te gaan. Daarom geeft de gemeente subsidie voor maatregelen en aanpassingen waarmee regenwater op het eigen terrein kan worden vastgehouden. Daarbij zet de gemeente in op de tien meest kwetsbare wijken in Den Haag. Zo hebben de beperkte middelen die er zijn om klimaatverandering het hoofd te bieden het meeste resultaat.

 Meer informatie?
denhaag.nl/subsidies

Praat mee over een duurzame Haagse toekomst

Heeft u een groen (en geel) hart? En denkt u graag mee over de duurzame plannen voor de stad? Kom dan op 21 april naar Brouwerij De Prael voor de bijeenkomst 'Samenwerken aan een duurzame toekomst voor Den Haag'.

■ Den Haag wil in 2030 een klimaatneutrale stad zijn. Daarom werkt de gemeente samen met de stad aan concrete plannen voor:

- de overgang op duurzame energie (energietransitie)
- een groene leefomgeving (klimaatadaptatie)
- schoon vervoer
- een circulaire economie

Bijeenkomst 21 april

Tijdens de bijeenkomst van 21 april praat wethouder Arjen Kapteijns (Duurzaamheid, Klimaatadaptatie en Energietransitie) u bij over deze groene plannen. U heeft de kans

om te reageren en uw eigen ideeën te laten horen. Ook kunt u met stadsgenoten in gesprek over duurzame actie.

De bijeenkomst is op vrijdag 21 april, van 15.00 uur tot 18.00 uur in Brouwerij De Prael, Esperantoplein 20. Iedereen is welkom. Aanmelden kan via duurzamestad.denhaag.nl.

 Meer informatie?
duurzamestad.denhaag.nl

Afspraken over deeltweewielers

■ Steeds meer mensen maken gebruik van deelscooters en deelfietsen. Om dit in goede banen te leiden zijn opnieuw afspraken gemaakt met aanbieders van deeltweewielers voor de Haagse kuststrook. Zo gaat de gemeente op zoek naar extra parkeerruimte voor drukke dagen, gaan de deelaanbieders gezamenlijk parkeercoaches inzetten en mogen de scooters alleen in de aangewezen vakken parkeren.

Babette Wagenvoort eerste Haagse Stadstekenaar

Illustrator en beeldend kunstenaar Babette Wagenvoort is de eerste Haagse Stadstekenaar. De komende twee jaar brengt zij Den Haag in beeld door bekende en onbekende Haagse plekken te bezoeken waar mensen samenkomen. AD Haagse Courant publiceert maandelijks een tekening en er komen exposities in de stad.

BABETTE WAGENVOORT

Ombudsman

Computer zegt nee

Op tijd de aanslag hondenbelasting betaald en toch een aanmaning krijgen. Dat overkomt meneer X. Hij heeft de hond van een buurvrouw overgenomen toen zij naar een verzorgingshuis ging. In Den Haag zijn hondenbezitters verplicht een nieuwe hond (digitaal) aan te melden. Meneer schuift dat voor zich uit, maar na een tijd staan er controleurs voor de deur. De hond wordt alsnog geregistreerd en de gemeente stuurt drie aanslagen hondenbelasting voor de periode dat het dier bij de nieuwe baas is.

Meneer maakt het geld over, maar voor één van de aanslagen krijgt hij twee maanden later een aanmaning. Het openstaande bedrag is verhoogd met extra kosten. Hij kijkt nog eens goed naar de bankschriften. Er is toch echt drie keer een bedrag hondenbelasting afgeschreven. Hoe kan dit? Zijn zwakke gezondheid maakt het moeilijk zelf contact op te nemen met de gemeente. Hij meldt zich op het spreekuur van de ombudsman. Uit de meegebrachte aanslagen en bankschriften blijkt dat alle betalingen inderdaad op tijd zijn voldaan.

De ombudsman vraagt de gemeente de zaak met spoed te onderzoeken. Dan blijkt bij de overboekingen in één geval het aanslagnummer niet correct te zijn. Meneer heeft per abuis het cijfer 1 dubbel ingetikt. De computer herkent het nummer niet, waardoor de aanslag open blijft staan en er automatisch een aanmaning wordt verstuurd. De betaling voor het foutieve aanslagnummer wordt ondertussen gewoon afgeschreven.

De typefout valt overigens goed te verklaren. Meneer heeft last van trillende handen. Typen gaat moeilijk. Daarom communiceert hij ook liever niet digitaal met de gemeente. Het achterliggende probleem - computer zegt nee - doet zich steeds vaker voor nu burgers almaar meer zaken digitaal (moeten) regelen. De ombudsman rapporteert hierover in het jaarverslag 2022 onder de titel 'Helaas, ons systeem begrijpt u niet'.

 De gemeentelijke ombudsman, mevrouw Stehouwer en de jeugdombudsman, mevrouw Nass behandelen klachten van burgers over de gemeente Den Haag en de Jeugdzorg.
Post: Postbus 16623, 2500 BP, Den Haag
Website: ombudsman.denhaag.nl, jeugdombudsman.denhaag.nl
Spreekuur: dinsdag van 13.00 tot 15.00 uur, afwisselend in bibliotheek Segbroek en Escamp
Telefonisch spreekuur: woensdag 13.00 tot 15.00 uur. Maak vooraf een afspraak via ombudsman@denhaag.nl of via (070) 752 82 00 (werkdagen van 9.00 tot 12.00 uur).

Informatiecentrum in de Binckhorst

■ Vorige maand is het informatiecentrum Binckhorst geopend. Iedereen kan hier wekelijks terecht met vragen over de bouwprojecten in de Binckhorst. Ook is er ruimte voor bijeenkomsten. Twee grote maquettes laten zien welke plannen er zijn voor de Binckhorst. Het informatiecentrum ligt middenin het gebied aan de Binckhorstlaan 340. Voorlopig is het elke woensdag van 12.00 tot 16.00 uur geopend.

Laatste weken takkenroute

■ Heeft u groot tuinafval zoals takken en struiken? De gemeente haalt nog tot en met 21 april gratis uw snoei- en tuinafval op. Maak een afspraak via www.denhaag.nl/grofvuil of via 14070. Van tuinafval wordt compost gemaakt voor tuinen en parken. Door uw tuinafval apart aan te bieden, werkt u mee aan een beter milieu.

 Meer informatie?
denhaag.nl/grofvuil

Woningen op plek voormalig ministerie Sociale Zaken

Op de plek van het voormalige ministerie van Sociale Zaken en Werkgelegenheid komen woningen, kantoren en voorzieningen voor de hele buurt. Tot en met 26 april kan iedereen reageren op het ontwerp-bestemmingsplan dat dit plan mogelijk maakt.

■ Het voormalige ministerie ligt aan de Anna van Hannoverstraat naast station Laan van NOI. Het plan gaat uit van twee gebouwen met ieder twee torens van maximaal 75 meter hoog. Hierin komen 1.000 tot 1.200 woningen, waarvan 30% sociale en 20% middeldure huurwoningen. Verder komen er kantoren voor vooral bedrijven die werken aan internetveiligheid en technologie. Hiermee kan het gebied rond het station verder invulling krijgen als 'IT Security Campus'. Op de benedenverdieping is ruimte voor voorzieningen zoals een huisartsenpost, winkels en horeca. Er komt meer groene

ruimte bij de gebouwen. En er komen aantrekkelijke looproutes vanaf het station naar het Beatrixkwartier, de Schenk en de wijk Bezuidenhout.

Nieuw stationsgebied

Het stationsgebied Laan van NOI verandert de komende jaren in een aantrekkelijk woon-werkgebied.

Het plan gaat uit van twee torens van maximaal 75 meter hoog

Aan beide kanten van het station komen nieuwe woningen, kantoren en voorzieningen. Ook werkt de gemeente aan plannen voor vernieuwing van het station en de omgeving van het station. Het stationsgebied is onderdeel van het

Central Innovation District (CID). Dat is het gebied tussen en rondom de stations Den Haag Centraal, Hollands Spoor en Laan van NOI. Het CID is het economische hart van Den Haag. De komende jaren komen hier veel nieuwe woningen, kantoren en voorzieningen.

Inspraak

Het ontwerp-bestemmingsplan en het milieueffectrapport (MER) liggen van 16 maart tot en met 26 april ter inzage voor inspraak. In die periode kunt u uw mening geven via een zienswijze. Na het verwerken van de zienswijzen, wordt het bestemmingsplan aan de gemeenteraad aangeboden. Als de gemeenteraad het bestemmingsplan heeft vastgesteld, kan de gemeente een omgevingsvergunning verlenen voor het bouwplan.

Meer informatie?
denhaag.nl/noi

Uitzicht op de nieuwe bebouwing vanaf het nieuwe groene Schenkplein.

VORM ONTWIKKELING & BARCODE

Website over (bouw)projecten

■ Wilt u weten wat er speelt in de Binckhorst, het Central Innovation District (CID), Zuidwest en in Mariahoeve? Op de nieuwe website projecten.denhaag.nl vindt u een overzicht van (bouw)projecten, nieuws en activiteiten in deze gebieden en wijken. De website is nog in ontwikkeling en wordt stap voor stap uitgebreid naar meer gebieden en wijken.

Meer informatie?
projecten.denhaag.nl

Wijkagenda voor Leidschenveen en Vlietzoom

Op 31 maart is de wijkagenda gelanceerd voor Leidschenveen en de Vlietzoom. Bewoners, ondernemers, maatschappelijke organisaties en de gemeente bepalen samen de belangrijkste verbeteringen, acties voor de komende vier jaar en voeren deze samen uit. Elke wijk in Den Haag krijgt een eigen wijkagenda. Kijk voor meer informatie op www.denhaag.nl/pers. SANDER FOEDERER

Start van het NK Tegelwippen in Laak maart 2023.

ARNAUD ROELOFSZ

Doe mee met het NK Tegelwippen

Den Haag doet dit jaar weer mee aan het NK Tegelwippen. Inwoners kunnen tegels ruilen voor gratis planten. Zo wordt de stad steeds groener.

■ Tot en met 31 oktober gaan gemeenten met elkaar de strijd aan wie de meeste stenen kan vervangen door groen. In 2021 en 2022 werd Den Haag kampioen van Nederland. Het doel is om minstens evenveel stenen als voorgaande jaren om te wippen. Dat betekent dat er minimaal 300.000 stenen plaats moeten maken voor groen.

Veranderend klimaat

Met meer groen wordt de stad niet alleen mooier. De stad is ook beter bestand tegen het veranderende

klimaat. Planten zorgen bijvoorbeeld voor verkoeling bij extreme hitte in de zomer. En water kan beter de grond in lopen bij hevige regenbuien.

Tegels inruilen

Tegels inruilen voor gratis planten kan bij zorgwekerij Mens en Tuin. Wilt u aan de slag met uw straat, school of organisatie? Duurzaam Den Haag helpt graag met een plan. Heeft u meer dan 200 tegels? Dan zorgt Duurzaam Den Haag voor een container om de tegels mee af te voeren.

Meer informatie?
hethaagsegroen.nl
duurzaamdenhaag.nl/operatie-steenbreek

Netwerken voor zzp-ers

■ De gemeente organiseert dit voorjaar in alle stadsdelen weer netwerkbijsprekken voor zzp-ers. Daar kun je leren van sprekers met praktijkervaring en zzp-ers uit de buurt ontmoeten. De komende weken zijn er nog bijeenkomsten in Centrum (20 april, Leidschenveen/Ypenburg (15 mei) en Scheveningen (31 mei). Deelname is gratis.

Meer informatie?
winstgevend-ondernemen.nl

Guido Gezellestraat is Liefste Straat

■ De Guido Gezellestraat in Spoorwijk is gekozen tot Liefste Straat van Den Haag. Het is een van de bijna 400 Lief en Leedstraten die Den Haag inmiddels telt. Dat zijn straten waar de burens nog echt naar elkaar omkijken. Met het Lief en Leedpotje van 75 euro kunnen burens namens de straat een aardigheidje geven bij leuke of juist verdrietige gebeurtenissen.

Meer informatie?
liefenleeddenhaag.nl

Op 19 maart 2023 werd ze 100 jaar. Samen met haar vier kinderen, tien kleinkinderen en zeventien achterkleinkinderen vierde ze haar verjaardag in het eveneens 100-jarige Zuiderpark. Hoe bijzonder is dat? Mevrouw Bontenbal vertelt in de Stadskrant over haar leven en over de rol die het Zuiderpark in haar leven heeft gespeeld.

‘Mijn favoriete plek in het Zuiderpark was de rozentuin’

Mevrouw Bontenbal woont al haar hele leven in Den Haag. Haar meisjesnaam is Marie Rommers. Op 19 maart 1923 werd ze geboren in de Van Damstraat 1 in de Schilderswijk. Ze was de oudste in een katholiek gezin met acht kinderen. Haar vader kwam uit Brabant en werkte bij Gemeentewerken. Eerst als grondwerker en later als opzichter. ‘Ik ging vaak met mijn ouders en broers en zussen naar het Zuiderpark,’ vertelt mevrouw Bontenbal. ‘Mijn vader maakte zelf vliegers. Bogen heetten die. Als kind kon ik niet begrijpen dat die enorme klos touw ineens weg was, als de vlieger de lucht in ging. Vriendjes en vriendinnetjes mochten altijd mee als we met mijn ouders naar het park gingen. Dan zag je de mensen kijken: wat een groot gezin. Mijn vader zei dan: hebben ze soms iets van u aan? Toen ik een jaar of acht was ging ik ook wel eens stiekem met een vriendinnetje naar het Zuiderpark. Dan gingen we kijken naar de naakte beelden van Adam en Eva. Die mochten we eigenlijk niet zien.’

Zoen bij het afscheid

Als kind ging ze naar een katholieke lagere school, Sint Gerdardus Majella, waar ze les kreeg van de nonnen. Op haar veertiende ging ze werken als hulp in de huishouding. ‘Mijn vriendje bracht me weg en gaf me dan een zoen bij het afscheid. Ik was altijd bang dat mevrouw het zou zien.’ Dat vriendje was Joris Bontenbal en is later haar man geworden. ‘Hij was bakker. In de oorlog werd hij naar Duitsland gestuurd om te werken. We schreven elkaar brieven en versierden de enveloppen met bloemen. Mijn kinderen doen dat ook nog steeds. Vlak na de oorlog zijn we getrouwd. Ik was 22. We trouwden in de kerk in de Goudenregenstraat. Met drie stellen tegelijk. Dat was gratis.’

Openluchtzwembad

Ze kregen vijf kinderen die ze, hoe kan het ook anders, graag meenamen naar het Zuiderpark. Naar de speeltuin, rijden in het treintje

De 100-jarige mevrouw Bontenbal in haar huis vlakbij het Zuiderpark. Rechtsboven: Op 23-jarige leeftijd op haar favoriete bankje op de heuvel (1946). Rechtsonder: Met haar dochter Thea in het park (1959).

HENRIËTTE GUEST

Verhalen over het Zuiderpark

Dit jaar is het 100 jaar geleden dat de aanleg begon van het Zuiderpark. Het park zit vol verhalen. Over liefde, vriendschap, sporten, wandelen, fietsen, zwemmen, barbecueën, ADO, Parkpop en nog veel meer. Ter gelegenheid van het 100-jarig bestaan zijn deze verhalen verzameld. Iedereen kon verhalen insturen. Binnenkort zijn ze te lezen op de website van het Zuiderpark.

 [Meer informatie?
zuiderparkdenhaag.com](http://zuiderparkdenhaag.com)

Tentoonstelling 100 jaar Zuiderpark

In het Atrium van het stadhuis is tot en met 17 april de tentoonstelling 100 jaar Zuiderpark te zien. De tentoonstelling neemt u mee in de geschiedenis van het eerste volkspark van Nederland.

 [Meer informatie?
haagsgemeentearchief.nl](http://haagsgemeentearchief.nl)

en 's zomers zwemmen in het openluchtzwembad. Zelf heeft ze nooit haar zwemdiploma gehaald. ‘Ik ben altijd bang geweest voor water. Toen het Veronicaschip voor het strand lag, kon je met een bootje rond het schip varen. Ik scheet zeven kleuren en wilde gelijk weer terug. Ik ben wel op zwemles geweest. Maar toen we in het diepe moesten durfde ik niet. Ik greep de stok, liep het trapje op en ben er nooit meer in gegaan.’ Ook met haar zus kwam ze graag in het Zuiderpark. ‘We gingen op de fiets. Dan namen we koffie en broodjes mee. Op de heuvel had je drie bankjes. Beneden keken we of ons bankje vrij was. Mijn favoriete plek was de rozentuin. Die was vroeger veel groter. Nu is er niet veel meer van over.’

Veel bewegen

Ze heeft ook veel verdriet gekend in haar leven. Haar man is vroeg overleden met 54 jaar en haar oudste dochter Lony werd slechts 48 jaar. Van al haar broers en zussen is zij nog als enige over. Maar haar vader is 97 geworden. Een oudtante werd zelfs 106. Zelf heeft ze nooit gedacht dat ze 100 zou worden. Wat is haar

“
Vriendjes en vriendinnetjes mochten altijd mee naar het park
”

belangrijkste levensles? ‘Veel blijven bewegen. Ik zat op zang en op volksdansen en deed elk jaar samen met een vriendin mee aan het carnaval. Op mijn zeventigste ging ik nog langlaufen. En op mijn tachtigste fietste ik nog met mijn zus naar Brabant.’

De Slimste Mens

Al weer 33 jaar woont ze met veel plezier in Moerwijk. Vlakbij het Zuiderpark en de winkels van de Betje Wolffstraat. Fietsen is er nu niet meer bij en ook lopen gaat moeizaam. Maar ze woont nog altijd zelfstandig met hulp van thuiszorg en haar kinderen. Ze kijkt graag naar quizen op tv zoals De

Slimste Mens. Met haar achterkleinkinderen speelt ze WordFeud op de Ipad. Ze heeft Den Haag in de loop van de jaren erg zien veranderen. ‘Al die hoge gebouwen, daar vind ik niks aan. Maar ja, de mensen moeten toch ergens wonen. Het Kurhaus vind ik mooi en Museum Mesdag is echt de moeite waard.’ Een paar jaar geleden hebben de kinderen haar nog een keer in de strandrolstoel mee naar het strand van Scheveningen genomen. ‘We reden hard door het water op van die grote wielen. Dat vond ik prachtig. Als ik dood ga wil in de zee worden uitgestrooid.’

Een dag om nooit te vergeten

Haar verjaardag werd een dag om nooit te vergeten. Ze werd opgehaald met een limousine en naar het Zuiderpark gebracht voor een receptie en wijnarrangement bij Parkoers. Alle gasten hadden witte feestmutsjes op en vormden een erehaag voor de jarige. De locoburgemeester kwam langs en ze kreeg een mooie kaart van Koning Willem-Alexander en Koningin Maxima. ‘Het was een geweldig feest.’

Energie besparen 29 Hindostaanse ouderen volgen workshop met handige tips

Nooit te oud om te besparen

Wie de workshop 'Energie besparen' volgt, krijgt de ene na de andere tip. Vaste gewoontes veranderen, kan soms al een verschil uitmaken van tientallen tot honderden euro's op de energierekening.

Eén bezoeker is 95 jaar, anderen zijn ver in de 80, maar leeftijd speelt deze middag geen rol. Allemaal hebben ze hun energienota zien stijgen en nu willen ze weten wat daaraan te doen valt. Cindy Slaghuis van stichting Aarde-Werk geeft in opdracht van de gemeente workshops 'Energie besparen' en 'Gezond wonen'. In zorgcentrum Jonker Frans aan de Newtonstraat staat ze voor 29 Hindostaanse ouderen. Ze zijn bij elkaar op uitnodiging van stichting Toelsidas. De meesten wonen in een aanleunwoning, enkelen hebben een eigen huis.

Sluipstroom

'Bij wie van u zitten opladers altijd in het stopcontact?' Cindy betreft steeds de bewoners bij haar verhaal. 'Wie heeft de televisie permanent stand-by staan? Bedenk wel dat veel elektrische apparaten sluipstroom gebruiken, ook als ze uitstaan. Dat kan u per apparaat tot 25 euro per jaar kosten. De stand-by stand is heel eenvoudig uit te schakelen.' Cindy laat een stekkerdoos zien met een rode aan- en uitknop.

Ook op gas valt simpel te besparen, bijvoorbeeld door de thermostaat al twee uur voor het slapen laag te zetten en radiatoren vrij te houden van meubels en gordijnen. 'Wij hebben drie elektrische kachelletjes gekocht om minder gas te gebruiken,' vertelt een 87-jarige bezoeker. Hij zit vooraan en doet actief mee. 'Stroom is toch goedkoper dan gas?'

Workshop Energie Besparen voor Hindostaanse ouderen. 'Elektrische kachelletjes verbruiken enorm veel stroom.'

HENRIETTE GUEST

Workshop Energie Besparen

Stichting Aarde-Werk geeft in opdracht van de gemeente workshops 'Energie besparen'. Wilt u stichting Aarde-Werk uitnodigen om een workshop te geven? Stuur een e-mail naar: cindy@aarde-werk.nl.

Direct Bespaaractie

Via de Direct Bespaaractie kunt u gratis energiebesparende maatregelen bij u thuis laten installeren. Wilt u zich aanmelden voor de Direct Bespaaractie? Vul het aanmeldformulier in op de website.

 Meer informatie?
duuramestad.denhaag.nl/direct-bespaaractie

Bovendien hebben we dag- en nachstroom. Toch is mijn maandbedrag omhoog geschoten naar 425 euro. Hoe kan dat?'

Cindy heeft wel een vermoeden: 'Elektrische kachelletjes verbruiken enorm veel stroom. Daar bent u echt niet goedkoper mee uit. En het voordelige stroomtarief gaat pas om 11 uur 's avonds in, behalve in het weekend. Als extra verwarming had u beter kunnen kiezen voor een infraroodpaneel, dat verbruikt minder energie en straalt warmte uit naar één plek.'

Voor elke ruimte in huis heeft Cindy adviezen. 'Koel slapen is beter dan warm slapen. En waar droogt u de was? In de slaapkamer? Van natte was komt veel vocht af. Dat trekt in het bed en blijft lang hangen. Heel ongezond. Nog een wastip: wacht met wassen tot je een volle trommel hebt. Een halve was is een dure was.'

Vocht in huis is sowieso ongewenst.

'We ademen vocht uit en het koken en douchen zorgt ook voor veel vocht. Zet elke dag de ramen minstens een kwartier ver open om de lucht te verversen. Een vochtige ruimte verwarmen kost meer energie en frisse lucht is gezond.'

Direct besparen

In 2022 werden er 52 workshops gegeven met in totaal 957 deelnemers. Dit voorjaar staan er 30 gepland. De deelnemers kunnen zich inschrijven voor de Direct Bespaaractie van de gemeente. Dan komt een monteur gratis energiebesparende maatregelen installeren. Bijna alle ouderen bij Jonker Frans geven zich hiervoor op. Vandaag gaan ze alvast naar huis met een duurzaam cadeau naar keuze zoals een ledlamp, een zuinige douchekop of radiatorfolie.

Uw kantoorpand in vier stappen naar energielabel C

■ Sinds 1 januari 2023 moeten kantoorpanden die groter zijn dan 100 vierkante meter ten minste energielabel C hebben. Voldoet uw pand nog niet aan deze eis? Dan bent u verplicht om energiebesparende maatregelen te nemen die zich binnen 10 jaar terugverdienen. U kunt uw kantoor in vier stappen naar een beter label brengen.

Stap 1: Controleer het energielabel van uw pand. Heeft u energielabel A, B of C? Dan hoeft u geen actie

te ondernemen.

Stap 2: Energielabel D, E, F of G? Een energieadviseur kan helpen uw pand energiezuiniger te maken.
Stap 3: Voer de maatregelen zo snel mogelijk uit. Kijk welke regelingen er zijn op duuramestad.denhaag.nl/bedrijf/subsidies
Stap 4: Vraag de energieadviseur om een nieuw energielabel.

 Meer informatie?
duuramestad.denhaag.nl/energielabel-c-kantoorpanden

Subsidie voor koken op schone energie

Ook met de overstap naar elektrisch koken kunt u gas besparen. Woning-eigenaren en VVE's kunnen hiervoor subsidie krijgen van de gemeente. De subsidie vergoedt tot 50 procent van de kosten, met een maximum van € 500. Kijk voor meer informatie op duuramestad.denhaag.nl/subsidies.

FLEUR BEEMSTER

Hulp bij hoge energiekosten

■ Iedereen kan door de energiecrisis geldzorgen ervaren. De gemeente kan adviseren en helpen met besparen en aanvragen van toeslagen, subsidies en andere regelingen. Wilt u zelf of samen met buurtgenoten, familie of vrienden in actie komen om anderen te helpen? Stuur uw idee naar duurzamehaagsewijken@denhaag.nl

 Meer informatie?
denhaag.nl/energie

Energiebesparen met Hou van je huis

Hoe je ook woont, iedereen kan energie besparen. Wat er allemaal mogelijk is, hoor je bij de Hou van je huis informatiepunten. Van simpele maatregelen tot duurzame investeringen. Sinds kort is er ook een informatiepunt in winkelcentrum Leyweg.

Wie energie wil besparen, kan rekenen op steun van de gemeente.

Hou van je huis is dé plek in Den Haag voor deskundig advies en hulp bij de juiste stappen naar meer wooncomfort en een lagere energienota. De adviezen, workshops en kleine maatregelen zijn gratis. Naast de Denneweg en Goudsbloemlaan ging begin maart de vestiging Leyweg open. Hou van je huis is er voor woningeigenaren, VvE's, huurders en verhuurders.

Bij de informatiepunten van Hou van je huis kun je terecht voor deskundig advies en hulp.

De medewerkers geven onafhankelijk advies. Dat gaat van eenvoudige bespaartips tot hulp bij het aanvragen van offertes en subsidies voor bijvoorbeeld vloerisolatie, dubbelglas of inductiekoken. Wat dat allemaal inhoudt, kun je bij Hou van je huis zien aan voorbeelden van bouwmaterialen zoals isolatiesystemen en HR++-glas en apparaten als een warmte-

pomp en een inductiekookplaat.

De VvE-balie adviseert en begeleidt Verenigingen van Eigenaren. De gemeente vergoedt de kosten (tot € 700,-) voor het opstellen van een Meerjaren Duurzaam Onderhoudsplan. Ook kunnen VvE's gebruik maken van subsidies voor duurzame investeringen en gunstige leningen.

Bij de Huurbalie kunnen particu-

liere huurders en -verhuurders terecht. Bewoners in een particuliere huurwoning kunnen problemen in hun woonsituatie voorleggen en informeren naar hun rechten en plichten en die van de verhuurder. Een particuliere verhuurder die zijn pand wil verduurzamen, kan advies inwinnen over technische oplossingen, subsidies en vergunningen.

Welkom bij Hou van je huis

■ Denneweg 62a: maandag 13.00 - 17.00 uur, dinsdag t/m donderdag 9.00 - 17.00 uur en vrijdag 9.00 - 13.00 uur.

■ Goudsbloemlaan 82: woensdag t/m vrijdag 13.00 - 17.00 uur.

■ Leyweg 940J: maandag 13.00 - 17.00 uur, dinsdag t/m donderdag 9.00 - 17.00 uur, vrijdag 9.00 - 13.00 uur.

Heeft u een specifieke vraag, bel dan eerst om een afspraak te maken met een technisch adviseur. Telefoon (070) 353 99 31 (maandag 13.00 tot 17.00 uur, dinsdag t/m donderdag 9.00 tot 17.00 uur, vrijdag 9.00 tot 13.00 uur).

 Meer informatie?
duurzamestad.denhaag.nl/hou-van-je-huis
denhaag.nl/energie

Alle huurders een duurzaam huis

We willen voor al onze huurders een duurzaam en energiezuinig huis. Dat spreekt voor zich. HaagWonen en onze collega-corporaties Staedion en Hof Wonen investeren volop in renovatie en nieuwbouw. Helaas kost het vaak veel tijd voordat projecten van de grond komen. Bewoners moeten langer wachten dan wij zouden willen.

'We willen voor al onze huurders een duurzaam en energiezuinig huis. Dat spreekt voor zich. Haag-

Wonen en onze collega-corporaties Staedion en Hof Wonen investeren volop in renovatie en nieuwbouw. Helaas kost het vaak veel tijd voordat projecten van de grond komen. Bewoners moeten langer wachten dan wij zouden willen.

Alet Cadee
Beheerconsulent
Morgenstond
woningcorporatie
HaagWonen

VvE-balie een gouden plek

Ik heb een appartement in het gebouw Calandria in Laakhavens. Het is pas twintig jaar oud en heeft een hoog energielabel. Toch willen we als VvE kijken wat er nog meer mogelijk is. Eén van de ideeën is zonnepanelen installeren om elektriciteit op te wekken voor de liften en de gezamenlijke ruimtes. We betalen nu jaarlijks duizenden euro's stroomkosten.

Maar hoe pak je zo iets aan? De VvE-balie van Hou van je huis blijkt een gouden plek. Met subsidie

van de gemeente is een scan uitgevoerd om te onderzoeken voor hoeveel panelen er plaats is en wat dit oplevert. De volgende stap is offertes aanvragen. Daar kan de VvE-balie opnieuw bij helpen. Het gaat om veel geld. Je moet er zeker van zijn de juiste beslissingen te nemen.'

Anita Ramharakh
Bewoner en VvE-lid
Calandria

Begin met direct besparen

We hebben aan de Leyweg nu al onze vaste klanten. Ze komen terug met nieuwe vragen of om zich in te schrijven voor een actie. Mensen maken zich grote zorgen over de energienota en willen er alles aan doen om die omlaag te krijgen. De Direct Bespaaractie is een goed begin. Dan komt er een monteur bij je thuis om gratis kleine maatregelen uit te voeren. Denk aan tochtstrips, radiatorfolie, ledlampen en een zuinige douchekop. Huurders en

woningeigenaren kunnen zich hiervoor inschrijven. De Duurzame Cadeaukaart is een andere actie, speciaal voor Hagenaars met een Ooievaarspas. Oude huishoudelijke apparaten zijn duur in gebruik door de hoge stroomkosten. De cadeaukaart geeft een korting tot € 250,- op een energiezuinig apparaat zoals een wasmachine of koelkast. We doen nog veel meer. Kom een keer kijken.'

Hanae Ouljabri
Locatiebeheerder Hou van je huis Leyweg

Bashar en Ahmed Al Kaddah vluchtten in 2013 uit Syrië naar Nederland. Via Den Haag Werkt kon Bashar aan de slag in een burgerrestaurant in Food Hall Mingle Mush naast station Den Haag Centraal. Inmiddels is hij manager van datzelfde restaurant en zijn broer Ahmed is de eigenaar. Hij zoekt nu zelf personeel via Den Haag Werkt.

Van vluchteling tot manager van een restaurant

De broers Bashar (25) en Ahmed (34) Al Kaddah groeiden op in de Verenigde Arabische Emiraten. Toen hun vader in 2009 overleed, ging het gezin terug naar het land van herkomst, Syrië. Maar daar brak in 2011 oorlog uit. 'In 2013 gingen we naar Jordanië,' vertelt Ahmed. 'En daar begon onze vlucht: eerst naar Turkije, vanuit daar naar Europa.' In Nederland kregen ze na verloop van tijd een verblijfsvergunning en later de Nederlandse nationaliteit. Bashar werkte als verhuizer, als tolk Arabisch - Engels bij Vluchtelingenwerk en in 2019 als horecamedewerker bij het bedrijfsrestaurant van Den Haag Werkt op de Binckhorst. Daar kreeg hij begeleiding en leerde hij koken en alle werkzaamheden in de keuken, maar ook werken als barista en netwerken. Al na twee maanden was hij klaar voor een vaste baan. 'Na die twee maanden heeft mijn accountmanager Eda van Den Haag Werkt gepraat met de eigenaar van Burgers 'n Freakin' Fries in foodhall Mingle Mush naast station Den Haag Centraal,' zegt Bashar. 'Al snel kon ik hier beginnen. Tegelijkertijd ging ik een taalopleiding volgen.'

Corona

'De vroegere eigenaar was goed voor me, als een broer. Hij is nog steeds een vriend. Maar na de sluiting vanwege corona vond hij ander werk. Ik ging fulltime werken en werd later manager. Uiteindelijk wilde hij het wel verkopen.' Zijn broer Ahmed kocht het restaurant waar Bashar werkte. 'Ik kon het niet in één keer betalen, maar we troffen een regeling om het in termijnen te betalen,' zegt Ahmed. 'Als Bashar niet in de zaak had gewerkt had ik het niet gekocht. Hij weet precies hoe alles werkt. Ik heb ook twee andere banen en kan niet zo vaak in het restaurant zijn. Als ik er niet ben, weet ik dat iemand die ik vertrouw op de zaak let. De vorige eigenaar verkocht het op voorwaarde dat de kwaliteit hetzelfde zou blijven. En we horen van iedereen dat het alleen maar beter is geworden.'

De broers Ahmed (links) en Bashar Al Kaddah (rechts) voor Food Hall Mingle Mush. 'Ik wil dat straks iedereen in Nederland Burgers 'n Freakin' Fries kent.' SANDER FOEDERER

Zo werkt Den Haag Werkt

Wilt u graag (weer) aan het werk? Dan kan Den Haag Werkt u misschien helpen. Want Den Haag Werkt helpt mensen om werk te vinden en te houden. Bijvoorbeeld door een training of opleiding, door hulp bij het solliciteren of door u in contact te brengen met een werkgever die bij u past. Wilt u meer informatie? Bel dan met Klantenservice SZW op (070) 353 75 00.

Nu is het tijd voor nieuwe stappen. 'Behalve ikzelf werken er drie studenten parttime in het restaurant,' zegt Bashar. 'In september start ik met een horecaopleiding en dan hebben we een extra persoon nodig. Daarom heb ik Eda weer gebeld om te vragen of zij misschien een vluchteling weet die hier zou kunnen werken. We maakten een afspraak en ze kwam praten. Eda was in shock. Zij bemiddelde mij jaren geleden als medewerker en nu was ik manager. En dat terwijl ik eerst dacht dat ik niet in de horeca wilde werken. Ik vond mezelf niet sociaal en wilde niet met grote groepen mensen werken.'

Ahmed noemt horeca 'het mooiste, maar ook moeilijkste werk dat er is.' Succes hebben kan alleen

als je de taal leert. 'Ik zit hier niet alleen maar voor één of twee jaar. Ik heb een bedrijf, hoe kan ik met de Kamer van Koophandel, de overheid of de boekhouder spreken als ik de taal niet spreek? In Nederland spreken de meeste mensen ook Engels, maar bijvoorbeeld niet alle oudere mensen. Ik ben nu Nederlands. Als ik geen Nederlands leer, ben ik een Nederlander zonder taal. Nederland heeft meer voor me gedaan dan Syrië, maar tegelijkertijd vergeet ik mijn eigen land natuurlijk niet. Syrië is waar ik vandaan kom, waar mijn familie vandaan komt.'

Toch ziet Ahmed zijn toekomst vooralsnog in Nederland. 'Over een paar jaar zie ik minimaal twee, drie restaurants voor me. Eerst één erbij in het centrum van Den Haag, dan

één in Rotterdam, en dan verder. Ik wil dat straks iedereen in Nederland Burgers 'n Freakin' Fries kent. Wie hier wil werken, moet echt kwaliteit willen leveren. Je betaalt wat meer voor een burger en je moet er even op wachten. Dat moet het dan ook waard zijn.'

“
Als ik geen Nederlands leer, ben ik een Nederlander zonder taal
”

Den Haag groeit. De gemeente wil de stad leefbaar, bereikbaar en verkeersveilig houden voor bewoners, ondernemers en bezoekers. We maken meer ruimte voor fietsers, voetgangers en openbaar vervoer. Ook tijdens bouw en herinrichting moet de stad bereikbaar zijn. Werkzaamheden stemmen we dus zo goed mogelijk op elkaar af.

Werk in uitvoering

Slimme snelheidsmeters in de stad

Om het verkeer veiliger te maken gebruikt de gemeente slimme snelheidsmeters.

Dat zijn meters waarop u een rood, verdrietig gezichtje ziet als u te hard rijdt. Of een groen, lachend gezichtje als u zich aan de snelheid houdt. Nieuw is dat de meter aan de politie doorgeeft waar en wanneer het verkeer vaak te hard rijdt.

De politie weet zo precies waar ze moet controleren. Te hard rijden zorgt voor veel aanrijdingen. Daarbij vallen veel gewonden en helaas ook doden. De gemeente en politie hopen niet op meer boetes, maar op meer verkeersveiligheid.

180 plekken

Als een snelheidsmeter lang op dezelfde plek staat, raken mensen eraan gewend. De mensen gaan dan toch weer te hard rijden. De 60 slimme snelheidsmeters, wisselen daarom steeds van plek.

De gemeente heeft een lijst met 180 plekken gemaakt, waar de meters kunnen staan.

Snelheidsmeter aanvragen

Hagenaars die vinden dat verkeer in de buurt te hard rijdt, kunnen snelheidsmeters aanvragen. Dit kan met het formulier op www.denhaag.nl/meldingen. Kies bij 'uw melding' voor onveilige verkeerssituatie melden en daarna 'snelheidsdisplay'. Is de plek geschikt? Dan plaatst de gemeente daar het komende jaar een snelheidsmeter.

Andere maatregelen

De gemeente neemt veel andere maatregelen voor meer verkeersveiligheid. Voorbeelden hiervan zijn: verkeersdrempels plaatsen, wegen herindelen en 30 kilometer per uur zones instellen. De slimme snelheidsmeters passen hierbij.

 Meer informatie?
denhaag.nl/actueel

Door de slimme snelheidsmeters kan de politie gericht handhaven.

VALERIE KLUYPERS

Werk in uitvoering

Nieuwe kademuren Rivierenbuurt

De kademuren aan de Zwarteweg en de Boomsluiterskade zijn in slechte staat. Vanaf april 2023 tot en met april 2025 worden de kademuren vervangen en krijgen de straten een opknappbeurt. Het gaat om het deel tussen de Ammuntiehaven en de houten voetgangersbrug.

De kades krijgen de uitstraling van een historische Haagse gracht. En nadat de kademuren zijn vervangen worden de straten opnieuw ingericht. Er komen nieuwe bomen, meer groen en bankjes langs het water. Op de Boomsluiterskade wordt ook de riolering vervangen.

Bereikbaarheid en parkeren

De aannemer heeft de ruimte nodig om veilig te werken. Hierdoor zijn de straten geregeld afgesloten voor doorgaand verkeer. Ook is er minder ruimte om te parkeren. Dit kan op andere plekken in de wijk.

Recreatieboten kunnen tijdelijk niet langs de Boomsluiterskade varen. Rondvaartboten kunnen beperkt langs het werk. Kijk voor meer informatie hierover op bereikbarestad.denhaag.nl/vaarwater.

 Meer informatie?
denhaag.nl/kademuren of download de BouwApp en volg het project 'Zwarteweg-Boomsluiterskade Den Haag'

Impressie van de toekomstige gracht.

Actueel

- Prorail werkt van 3 tot 23 april aan het viaduct over de Prinses Beatrixlaan.
- De gemeente vervangt het riool en het asfalt op diverse plekken in de Schilderswijk van 17 april tot en met 27 mei.
- Een deel van de Frederik Hendriklaan wordt opnieuw ingericht, ook wordt het riool vervangen. Het werk duurt tot eind mei.
- Van 15 mei tot 2 juni vervangt de gemeente de verkeerslichten op het kruispunt Loevesteinlaan – Steenwijklaan/Rhijnvis Feithlaan.

 Meer informatie?
bereikbarestad.denhaag.nl/werkzaamheden

Klaar

Werkzaamheden tramlijn 16 afgerond

Half april rondt de gemeente Den Haag de werkzaamheden af aan de tramsporen en haltes in het Centrum en Scheveningen. Daarmee is het tracé geschikt voor de toegankelijke lagevloertrams en waar mogelijk is het werk gecombineerd met het veiliger maken van straten en pleinen.

In het voorjaar van 2022 startte de gemeente met het vernieuwen van de tramsporen en haltes. Dat was nodig om het tracé geschikt te maken voor de nieuwe lagevloertrams. Nu, ruim een jaar later rond

de gemeente het werk af. Dat betekent dat HTM de nieuwe sporen kan testen.

De nieuwe trams maken het reizen met het openbaar vervoer makkelijker en prettiger. Door de lage instap kunnen reizigers met een rolstoel, rollator en kindervan zonder moeite in- en uitstappen. Zo maken we het openbaar vervoer beschikbaar voor iedereen. Ook zijn de trams langer en ruimer dan de trams die op dit moment worden gebruikt, daardoor passen er straks meer reizigers in en wordt het reizen comfortabeler.

Verbeterde fietsroute door het centrum

Voortaan rijden fietsers vanaf 11.30 uur veiliger en comfortabeler via de Gedempte Burgwal en de Gedempte Gracht, in plaats van over de Grote Marktstraat. In de Gedempte Burgwal en de Gedempte

Gracht parkeren geen auto's meer en na 11.30 uur rijden er geen vrachtauto's. De Gedempte Burgwal en de Gedempte Gracht zijn opnieuw ingericht met vlonders en groen.

Den Haag maakt het openbaar vervoer fiets parkeren op auto orde

Wat vinden de fracties van... een toegankelijke buitenruimte?

Iedere maand kunnen inwoners via social media kiezen over welk onderwerp ze de standpunten van de verschillende fracties willen lezen. Deze maand kreeg het onderwerp toegankelijke buitenruimte de meeste stemmen. De Partij van de Arbeid, ChristenUnie/SGP en PVV geven hierover hun mening. Wilt u meestemmen over wat het volgende onderwerp moet worden? Volg dan het Twitteraccount van de Haagse gemeenteraad: @Gemeenteraad070

In de handreiking naar een toegankelijke buitenruimte staan uitgangspunten voor een toegankelijke inrichting van de buitenruimte voor mensen met en zonder een functiebeperking. Dit stuk is in overleg met een aantal belangengroeperingen opgesteld. Op donderdag 6 april is hierover gesproken in de commissie Leefomgeving.

PIXABAY

Nog een wereld te winnen

Mensen hebben geen beperking, de stad heeft nog te veel beperkingen. Dat is hoe de PvdA kijkt naar de toegankelijkheid van de Haagse buitenruimte. Ondanks dat er de afgelopen jaren veel is geïnvesteerd in de toegankelijkheid van bijvoorbeeld tramhaltes, veilige oversteeplekken en meer openbare toiletten, is er nog een wereld te winnen. Het VN-Verdrag Handicap moeten we ook in Den Haag heel serieus nemen. Daarom blijven wij ons in de raad inzetten voor een toegankelijke stad waar iedereen mee kan doen.

Ruimte voor rust in de stad

De ChristenUnie/SGP vindt dat de buitenruimte van en voor iedereen is. Daarom moet die altijd voor mensen met een fysieke functiebeperking toegankelijk zijn. Ook voor mensen met een psychische functiebeperking moet er ruimte zijn. Er moeten daarom meer prikkelarme plekken in de buitenruimte komen. Plekken waar je tot rust kan komen en kan opladen, zoals de Paleistuin. Deze plekken vormen een tegenhanger voor de drukke stad. En maken de stad voor iedereen toegankelijk. Zo geven we ruimte aan elkaar.

Buitenruimte voor iedereen

Het is absurd dat anno 2023 nog niet alle publieke buitenruimtes toegankelijk zijn voor mensen met een beperking. Datzelfde geldt voor sommige tramhaltes of instellingen. Zimbabwe loopt op dat gebied voor op Den Haag. Dat kan toch niet vindt de Haagse PVV. Het college moet met de grootste prioriteit alle buitenruimtes toegankelijk maken ook voor mensen met een beperking.

Raad aan het woord

Jelle Meinezs, Hart voor Den Haag

Hart voor Den Haag is hard bezig met de bewoners van de Goudenregenstraat. Deze straat die vaak als de gevaarlijkste straat van Den Haag wordt bestempeld is een hel voor fietsers. Bij een drukbezochte bijeenkomst die wij georganiseerd hadden in het Segbroekcollege met als thema 'de veiligheid van de Goudenregenstraat' hebben wij veel input gekregen van de omwonenden. Wij zullen dan ook stevige vervolgstappen nemen samen met de bewoners om de juiste toekomst uit te stippelen voor deze straat.

Leonie Gerritsen, Partij voor de Dieren

Ik zet mij in voor een groene en bloeiende stad. Bomen zijn geen decoratie, ze zijn van levensbelang. Er worden nu té veel en té makkelijk bomen gekapt, terwijl er weinig nieuw groen bij komt. Bomen, struiken en planten zijn nodig voor biodiversiteit, als leefgebied voor dieren en voor gezonde lucht. We zullen moeten inzetten op meer groen, een gezonde bodem en beter onderhoud. En kappen met kappen, natuurlijk. Daarnaast houd ik mij bezig met duurzaam vervoer, fietsveiligheid en zet ik mij in voor meer kunst en cultuur in Den Haag.

Kavish Partiman, CDA

Onze stad komt enkel tot bloei als we mensen de kans geven om mee te doen. Initiatieven vanuit de wijk die mensen met elkaar in verbinding zetten, verdienen dan ook alle steun van ons als gemeente. Dit kan gaan over samen sporten in het park, maar ook over een gezamenlijk kopje koffie onder ouderen. Met oog voor elkaar en met de kracht van de wijk gelooft het CDA dat we in staat zijn om bestaande kloven in onze stad te dichten. Daarvoor blijf ik mij als fractievoorzitter elke dag keihard inzetten.

Stad in de raad

“ Sigarettenpeuken, daar mag wel wat meer mee gebeuren. Er worden er miljarden verkocht en ze liggen overal. ”

Inspreker C.C. Nijssen in de vergadering van de gemeenteraad van 9 maart 2023
Onderwerp: Geen gemeuk maak een eind aan de zwerfpeuk

Kort

Gast van de raad
Welke partijen zijn vertegenwoordigd in de gemeenteraad van uw stad? En waar besluiten zij eigenlijk allemaal over? Hoe gaat die besluitvorming in z'n werk en hoe kunt u daarop invloed uitoefenen? Maak kennis met het werk van de gemeenteraad en meld u aan als Gast van de Raad. Raadsleden vertellen u graag meer over hun werk en aansluitend bezoekt u een raadsvergadering.

Meer informatie?
denhaag.nl/gastvandraad

Informatie

Wilt u spreken in de raad?
Iedereen kan spreken tijdens raads- en commissievergaderingen over onderwerpen die op de agenda staan. Dit heet 'Stad in de raad'. Voor inlichtingen hierover of om u aan te melden, kunt u terecht bij de griffie: telefoon (070) 353 31 31 of e-mail griffie@denhaag.nl.

Informatie over de raad
Informatie over de raad, de volledige agenda's, besluiten en verslagen van de raad en commissies vindt u op www.denhaag.nl/gemeenteraad. De stukken zijn ook in te zien bij het Den Haag Informatiecentrum (Stadhuis, Spui 70).

Een vergadering volgen
Kijk op www.denhaag.nl/uitzendingenraad voor een live uitzending van de commissie- of raadsvergaderingen. Raadsvergaderingen zijn ook live te zien op Den Haag TV (Ziggo kanaal 40)

Adres gemeenteraad
Postbus 19157
2500 CD Den Haag
E-mail: raad@denhaag.nl

Raadsvergaderingen
Donderdag 20 april
Raadzaal, Spui 70 (stadhuis)
13.30 uur

Donderdag 25 mei
Raadzaal, Spui 70 (stadhuis)
13.30 uur

Meer informatie?
denhaag.nl/gemeenteraad

De fracties in de gemeenteraad zijn verantwoordelijk voor de inhoud van deze pagina.

Herdenkingen slachtoffers Tweede Wereldoorlog

4 MEI Op donderdag 4 mei worden de slachtoffers van de Tweede Wereldoorlog herdacht en van oorlogssituaties en vredesoperaties daarna. In Den Haag zijn er herdenkingen op verschillende plaatsen in de stad. Ook op andere dagen zijn er herdenkingen. Zo worden tijdens de Jom Hasjoa herdenking op zondag 16 april de 6 miljoen Joden herdacht die

tijdens de Tweede Wereldoorlog zijn vermoord. Op maandag 8 mei wordt de bevrijding van Den Haag door de Prinses Irenebrigade herdacht. En op woensdag 10 mei zijn de herdenking van de Slag om Ypenburg en de Slag om de Residentie. Kijk voor een overzicht van alle herdenkingen op de website.

 Meer informatie?
denhaag.nl/herdenkingen

Herdenking op het Carnegieplein op 4 mei.

HENRIËTTE GUEST

Haagse Vrijheidsmaaltijden

5 MEI Tijdens de Haagse Vrijheidsmaaltijden ontmoet je op een bijzondere manier andere Hagenaars. Samen eet je Vrijheidssoep naar een recept van chefkok London Loy en ga je in gesprek over leven met én in vrijheid. De grootste Vrijheidsmaaltijd van Nederland is op het Lange Voorhout op 5 mei van 12.00 tot 13.00 uur. Je kunt ook aanschuiven

bij een van de Vrijheidsmaaltijd Aanschuiftafels in de Haagse wijken. Reserveer snel want vol=vol. In diverse horecazaken staat de Vrijheidssoep op het menu. De blikken soep zijn ook te koop op verschillende plekken in de stad.

 Meer informatie?
haagsevrijheidsmaaltijden.nl

Vrijheidsmaaltijd op het Lange Voorhout.

ANNE REITSMA

Expositie Helmen Vol Verhalen in het stadhuis

17 APR Vanaf 17 april tot en met 15 mei is de rondreizende foto-expositie Helmen Vol Verhalen te zien in het Atrium van het stadhuis. Persoonlijke missie-ervaringen van militairen vormen de inspiratiebron voor kunstwerken van 22 kunstenaars. Drijvende kracht achter dit

kunstproject is Amy van Son. Zij is zelf veteraan en merkte bij haar terugkeer naar de burgermaatschappij hoe belangrijk het is om je verhaal te vertellen.

 Meer informatie?
atriumcityhall.nl

Bevrijdingsfestival Den Haag 5 mei 2022.

HENRIËTTE GUEST

Bevrijdingsfestival op het Malieveld en in provinciehuis

5 MEI Op vrijdag 5 mei viert Den Haag de vrijheid met het Bevrijdingsfestival. Het festival is gratis toegankelijk en duurt van 12.00 tot 23.00 uur. Voor het eerst is het festival niet alleen op het Malieveld, maar ook in het naastgelegen Provinciehuis. Op het Malieveld zijn optredens van onder andere de Ambassadeur van de Vrijheid Froukje, Rolf Sanchez, Jett Rebel, Housequake, Jeangu Macrooy en De Nieuwe Nederlanders en de tributeband ABBA Fever. In de HI The Hague Student Experience presenteren alle hoger onderwijsinstellingen van Den Haag en een groot aantal studentenverenigingen zich en

draaien de hele dag Haagse dj's. Nieuw dit jaar is een grote ontvangst van honderden (jonge) veteranen die op uitnodiging van burgemeester Jan van Zanen het Bevrijdingsfestival Den Haag bezoeken. In het provinciehuis treden jonge Haagse dichters op en is er een Vrijheidscollege met Natascha van Weezel, een interview door Ron Fresen met Hans Jaap Melissen (Journalist voor de Vrede 2023) en een optreden van het stand-up comedygezelschap Puur Gelul.

 Meer informatie?
bevrijdingsfestivaldenhaag.nl

Rondleidingen Ockenburgh

15 MEI In april en mei organiseert de Studiegroep Historisch Ockenburgh (SGHO) in samenwerking met de Stichting Herdenking Militaire Erehof 's-Gravenhage een aantal rondleidingen op en rond het landgoed Ockenburgh. Gidsen vertellen met

behulp van foto's over de plekken die tijdens de Duitse invasie in mei 1940 een belangrijke rol hebben gespeeld. De rondleidingen gaan alleen door als het droog is. Deelname is gratis.

 Meer informatie?
vliegveld-ockenburg.net

Persoonlijke verhalen van militairen als inspiratiebron voor kunstwerken. SANDER HEEZEN

Haagse Vrijheidsweken

14 APR In aanloop naar het Bevrijdingsfestival zijn de Haagse Vrijheidsweken. Van 14 april tot en met 10 mei zijn er ongeveer 130 activiteiten in de stad over onderwerpen rond vrijheid, oorlog, vrede, democratie, rechtstaat en internationale rechtsorde.

 Meer informatie?
haagsevrijheidsweken.nl

Lezing: Inventief met naald en draad

18 APR Kunsthistorica Saskia Kuus geeft op dinsdag 18 april een lezing over mode uit de periode 1940-1945. Textiel was schaars in die tijd dus mensen bedachten creatieve oplossingen. Zo werden na de oorlog 'bevrijdingsrokken' gemaakt van patchwork waarin de draagster haar hele geschiedenis vertelt. De lezing is in de Centrale Bibliotheek en begint om 14.00 uur. De toegang is gratis.

 Meer informatie?
bibliotheekdenhaag.nl

RIJKSMUSEUM

Fotowedstrijd voor Hagenaars

19 APR Wat zijn de meest interessante sporen uit de Tweede Wereldoorlog in Den Haag? Op woensdag 19 april presenteren onderzoekers van de TU Delft hun lopende onderzoek naar het belang van het bewaren van resten uit de Tweede Wereldoorlog. Ook wordt die dag een fotowedstrijd gelanceerd. Hagenaars worden opgeroepen plekken te fotograferen die te maken hebben met de Tweede Wereldoorlog en hen nog steeds raken.

 Meer informatie?
globalheritage.nl

Beleef de lente in de Japanse **Tuin**

29 APR De Japanse Tuin op landgoed Clingendael gaat binnenkort weer open. Van zaterdag 29 april tot en met zondag 11 juni is de tuin dagelijks van 9.00 tot 20.00 uur open voor publiek. Lente in de Japanse Tuin is een feest voor de

zintuigen. Geniet van de bloeiende azalea's, blauwe heesters, sierkersen en veertig soorten mos in deze oudste en grootste Japanse Tuin van Nederland. De toegang is gratis.

 Meer informatie?
hethaagsegroen.nl

Lente in de Japanse Tuin is een feest voor de zintuigen.

JURRIAN BROBBEL

Dag van **Europa**

9 MEI Op 9 mei vieren we samen de Dag van Europa. Ook in Den Haag, stad van vrede en recht, staan we stil bij de Schumanverklaring uit 1950, het begin van de Europese Unie. Aan de Hofvijver en op allerlei andere plekken in de stad wordt de Europese vlag gehesen:

een symbool voor vrede en eenheid. Bent u nieuwsgierig naar waar de EU zich mee bezighoudt? Speel de EU-game van de Europese Commissie via ec-games.eu

 Meer informatie?
ec-games.eu

Op diverse plekken wordt de Europese vlag gehesen.

HENRIËTTE GUEST

Festival **Composing Spaces 2**: ruimte vertaald naar muziek

12 APR In april 2013 organiseerde het Instituut voor Sonologie aan het Koninklijk Conservatorium het festival en symposium Composing Spaces. Precies 10 jaar later volgt Composing Spaces 2. Op 12, 13 en 14 april zijn er opnieuw concerten en lezingen rond het thema

'gecomponeerde ruimte'. Er staan nu ook stukken op het programma waarin indrukken van bestaande ruimtes zijn vertaald naar muziek. De toegang is gratis.

 Meer informatie?
koncon.nl

Silent disco op het Lange Voorhout.

PARCIVAL WERKMAN

Koningsnacht en Koningsdag

26 APR Den Haag viert Koningsnacht (de avond voor Koningsdag) traditiegetrouw met het gratis toegankelijke festival The Life I live. Woensdag 26 april zijn er van 19.00 tot 1.00 uur optredens op de buitenpodia op het Buitenhof, het Noordeinde, het Lange Voorhout en bij de Hofvijver. Op het Lange Voorhout komt weer een silent disco. Ook in de horeca zijn optredens. De toegang is gratis. The Life I live trekt duizenden bezoekers, dus kom bij voorkeur met het openbaar vervoer of de fiets en zet je fiets in

een van de gratis bewaakte stallingen. Ook op Koningsdag (donderdag 27 april) is er van alles te beleven in Den Haag. Zo zijn er op veel plekken in de stad vrijmarkten en buurtfeesten. Op het Lange Voorhout is de jaarlijkse geraniummarkt. Tot en met 27 april staat de koningskermis op het Malieveld. Van 22 april tot en met 5 mei is er ook kermis op het Frederik Hendrikplein.

 Meer informatie?
thelifelive.nl
denhaag.com

Carrillonconcerten Grote Kerk

Stadsbeiaardier Gijsbert Kok bespeelt op iedere maandag, woensdag en vrijdag tussen 12.00 en 13.00 uur het carillon van de St. Jacobstoren. De bespelingen zijn prima te beluisteren in de Nutstuin (ingang Jan Hendrikstraat) of op een van de bankjes rondom de Grote Kerk.

Incidenteel is er een livestream op het YouTube-kanaal van Stichting Carillon Den Haag.

 Meer informatie?
stichtingcarillondenhaag.nl

Lezingen **Haags Gemeentearchief**

19 APR Meer weten over de geschiedenis van Den Haag? Bezoek dan de gratis lezingen van het Haags Gemeentearchief. De lezingen zijn in de Centrale Bibliotheek aan het Spui. Deze maand zijn er lezingen over de persoonlijke dimensie van historisch onderzoek (woensdag 19 april van 12.30 tot 13.15 uur) en de geschiedenis van de Haagse Hindoestanen (donderdag 20 april van 17.30 tot 18.30 uur). Aanmelden via de website.

 Meer informatie?
haagsgemeentearchief.nl

Kabouterpad bij Villa Ockenburgh

Het Kabouterpad is een nieuwe wandelroute in het bos bij Villa Ockenburgh. De route is ongeveer 1 km lang en gemarkeerd met kabouterpaaltjes. Kinderen wijzen de weg van kabouter naar kabouter. Iedereen kan meedoen aan het Kabouterpad. De route is ook toegankelijk voor kinderwagens en rolstoelen.

 Meer informatie?
villaockenburgh.nl/kabouterpad

Kunstroute door het **Statenkwartier**

15 APR In het weekend van 15 en 16 april is voor de achtste keer de Kunstroute Statenkwartier. Tussen 12.00 en 17.00 uur kunt u wandelen of fietsen langs zo'n dertig woningen waar kunstenaars uit de wijk hun werk tentoonstellen. Laat u verrassen door oud en nieuw werk van schilders, tekenaars, fotografen, beeldhouwers, sieradenmakers en keramisten. U herkent de deelnemende huizen aan het KS-bord naast de voordeur.

 Meer informatie?
kunstenaarsinhetstatenkwartier.nl

